

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců Mgr. Petry Weissové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **N. K.**, zast. Mgr. Vratislavem Polkou, advokátem, se sídlem Vinohradská 22, Praha 2, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 31. 8. 2016, č. j. OAM-65/LE-BE04-HA10-2016, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 10. 2018, č. j. 2 Az 68/2016 - 50,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) rozhodl tak, že se žalobkyni neuděluje mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobkyně napadla rozhodnutí žalovaného žalobou u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Městský soud nejprve přisvědčil závěrům žalovaného, že žalobkyně v žádosti o mezinárodní ochranu nevedla žádné azylově relevantní důvody, pro které by jí mohl být udělen azyl podle § 12 zákona o azylu, a že nebyly dány okolnosti, na jejichž podkladě by bylo možné žalobkyni udělit doplňkovou ochranu podle § 14a zákona o azylu. Dále městský soud dospěl k závěru, že žalovaný se nevychýlil ze zákonných mezí správního uvážení, pokud uzavřel, že žalobkyně v žádosti o mezinárodní ochranu nevedla ani takové důvody hodné zvláštního zřetele, pro které by jí mohl být udělen azyl z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu. Tvrzené skutečnosti, že na území České republiky žije již dlouhou dobu, že se ve Vietnamské socialistické republice nemá kam vrátit a čekala by ji tam bída, ani že na území České republiky má přicestovat její téměř plnoletá dcera, takové důvody nepředstavují.

III.

[4] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) nyní proti rozsudku městského soudu brojí kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje napadený rozsudek zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení.

[5] Stěžovatelka předně namítá, že ve správním řízení byl zásadně porušen § 3 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a také další zásady správního řízení, zejména ty zakotvené v § 2 odst. 3 a 4 správního řádu. Žalovaný totiž nepřihlédl ke specifickým okolnostem řešeného případu a nešetřil oprávněné zájmy stěžovatelky. Městský soud přitom tyto již v žalobě namítané skutečnosti zcela ignoroval a ztotožnil se se závěry uvedenými v napadeném rozhodnutí.

[6] Stěžovatelka má dále za to, že žalovaný nedostatečně posoudil možnost udělení mezinárodní ochrany podle § 14a zákona o azylu. Zcela přitom odmítá odůvodnění ve vztahu k absenci hrozby vážné újmy podle § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Podle stěžovatelky v tomto případě žalovaný vycházel ze zcela nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci; nadto je všeobecně známým faktem, že režim panující v zemi původu stěžovatelky, je ve velké míře nedemokratický, potlačující lidská práva a svobody. Městský soud podle stěžovatelky náležitě nevyhodnotil její námitky týkající se nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci, hodnocení provedených důkazů a možnosti naplnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany. K tomu stěžovatelka poukázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 8 Afs 75/2005 – 130, týkající se povinnosti soudů odůvodňovat rozsudky. Jelikož v posuzované věci městský soud nepřihlédl k vadám správního řízení, nebyly podle stěžovatelky splněny požadavky kladené na odůvodnění rozsudku vyplývající z právě citovaného rozsudku kasačního soudu.

[7] Stěžovatelka je přesvědčená i o tom, že žalovaný nedostatečně posoudil otázku „nebezpečí azylově relevantní újmy“, přičemž poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 28/2008 – 68. Konkrétně žalovanému vytýká, že neshromáždil dostatečné a zejména aktuální podklady nezbytné pro posouzení její žádosti o mezinárodní ochranu a veškerou důkazní tíhu nechal na stěžovatelce. Stěžovatelka má za to, že dostatečně vyložila důvod své obavy návratu do vlasti, tj. nedemokraticnost režimu v zemi původu. Jelikož správní soud neměl tuto obavu za dostatečně podloženou, upozorňuje stěžovatelka na metodickou *Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků*, vydanou Úřadem vysokého komisaře pro uprchlíky OSN v roce 1992, konkrétně na její články 195. – 219., které se věnují „*prokazování faktů*“. Z této příručky stěžovatelka dovozuje, že pokud jí žalovaný a městský soud vytýkali, že neposkytla dostatečnou oporu pro svá tvrzení, není tento jejich závěr nikterak podložen a jde pouze o subjektivní hodnocení na úrovni obecných spekulací. Žalovaný i městský soud podle stěžovatelky odmítli přispět svou aktivní činností ke zjištění skutkového stavu věci. Vycházeli pouze z toho, že motivem žádosti stěžovatelky byly lepší životní podmínky v České republice než v zemi původu, nikoliv obavy z nedemokratického režimu Vietnamské socialistické republiky, a opomněli zohlednit obecné pravidlo, že v pochybnostech, za situace, kdy nelze průkazně tvrzení účastníka řízení ověřit, je nutno tomuto účastníku stranit a jeho žádosti o mezinárodní ochranu vyhovět.

IV.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že v posuzovaném případě shromáždil dostatečné podklady, zjistil skutečný stav věci, zvážil všechny souvislosti a podrobně se zabýval všemi skutečnostmi, které stěžovatelka v průběhu správního řízení uvedla, přičemž je neshledal

pokračování

azylově relevantními. Zdůraznil také, že trvá na správnosti a zákonnosti jím vydaného rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany; plně se rovněž ztotožnil se závěry uvedenými v napadeném rozsudku. Žalovaný proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti, případně její odmítnutí pro nepřijatelnost.

V.

[9] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, pokud svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského, resp. městského, soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský, resp. městský, soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský, resp. městský, soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Podstatný přesah vlastních zájmů stěžovatelky ve smyslu těchto judikaturních závěrů Nejvyšší správní soud v nyní posuzované věci nedovodil. Ostatně stěžovatelka v tomto směru v kasační stížnosti ničeho netvrdila. Pouze v obecnosti namítala vady správního řízení, aniž konkrétně uvedla, jak se v řízení o udělení mezinárodní ochrany v jejím případě tyto vady skutečně projeví, obecně též vytykala nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, a to opět bez konkrétního určení, v čem tato nedostatečnost spočívá a konečně opět bez uvedení zcela určitých důvodů poukazovala na nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí i napadeného rozsudku.

[12] Z právě uvedeného nepochybně plyne, že stěžovatelka se fakticky v kasační stížnosti domáhala opětovného přezkumu závěrů obsažených v napadeném rozhodnutí i napadeném rozsudku, avšak pouze v rámci svých vlastních zájmů, aniž by se měly při posuzování velmi obecných kasačních námitek řešit i právní otázky dosud neřešené vůbec či řešené v judikatuře rozdílně, resp. aniž vyplynula potřeba tzv. judikaturního odklonu od výkladu přijímaného v otázkách stěžovatelkou nastolených, nebo aniž by městský soud nerespektoval ustálenou judikaturu a jeho rozhodnutí by mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nejvyšší správní soud nezjistil žádné pochybení té intenzity, jež by nasvědčovalo závěru, že stěžovatelčiny výtky mohou mít „širší dopad“ i mimo sféru jejího postavení či mimo její vlastní zájmy, jak vyplývá z § 104a s. ř. s. Jinými slovy, důvody přijatelnosti kasační stížnosti soud v souzené věci neshledal.

[13] Nejvyšší správní soud ověřil, že se městský soud v napadeném rozsudku vyjádřil ke všem uplatněným žalobním bodům, žádný z nich neopomněl a věcně, srozumitelně a přesvědčivě vypořádal veškeré žalobní námitky. Ty směřovaly především k otázce posouzení možnosti udělení humanitárního azylu a zohlednění důvodů zvláštního zřetele hodných a dále se týkaly špatných podmínek, jimž by stěžovatelka při návratu do země původu musela čelit v podobě problému s bydlením. Stěžovatelka též zdůrazňovala svůj zájem na udržení kontaktu se svojí dcerou žijící legálně v České republice.

[14] Jak již uvedeno, městský soud uvedené žalobní námitky vypořádal. Poukázal na důvody stěžovatelčiny žádosti o udělení mezinárodní ochrany (pobývá v České republice již dlouhou dobu a je na zdejší prostředí zvyklá a v zemi původu nemá kde bydlet), zohlednil výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace a důkazy a tyto podřadil pod jednotlivé, na posuzovaný případ dopadající, hmotněprávní normy, aniž se přitom dopustil odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu týkající se otázek řešených i v souzené věci. V této souvislosti kasační soud nepřehlédl, že podstatná část stížnostní argumentace se vztahovala k vytýkaným nedostatkům napadeného rozsudku ve vztahu k „*přezkumu zásahu rozhodnutí o správním vyhoštění do soukromého a rodinného života stěžovatele*“, ačkoliv v souzené věci předmětem přezkumu v řízení před městským soudem bylo rozhodnutí žalované o udělení mezinárodní ochrany. Uvedená stížnostní argumentace tak byla zcela mimoběžná.

[15] Nadto nebylo možno přehlédnout, že podstatnou část kasačních námitek [týkajících se tvrzených vad správního řízení a nedostatečného posouzení nebezpečí vážné újmy a v důsledku toho možnosti (ne)udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, zejména pak podle § 14a odst. 2 písm. c) tohoto zákona, stejně jako výtku o neshromáždění dostatečných a aktuálních podkladů] stěžovatelka uplatnila v řízení o kasační stížnosti poprvé. Takové námitky však nejsou ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. přípustné, neboť stěžovatelce nic nebránilo je uplatnit již v řízení před městským soudem.

[16] Kasační soud tak pouze v obecnosti odpovídající míře obecnosti uplatněných kasačních námitek zdůrazňuje, že institut mezinárodní ochrany je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování či vážnou újmu ze zákonem uznaných důvodů. Tímto institutem je chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv se mohou jevit jako natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování (srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2005, č. j. 5 Azs 125/2005 - 46). Institut mezinárodní ochrany není a nikdy nebyl nástrojem k řešení nepříznivé osobní či ekonomické situace žadatele. Právo na mezinárodní ochranu založené na mezinárodních úmluvách totiž v sobě nezahrnuje právo osoby vybrat si zemi, kde se pokusí začít nový život odpovídající jejím představám, jelikož slouží výhradně k poskytnutí nezbytné ochrany cizím státem, je-li žadatel (popřípadě též jeho rodinný příslušník) ve vlastní zemi vystaven pronásledování ze zákonem vyjmenovaných důvodů, popřípadě existují-li jiné, zcela výjimečné okolnosti, za kterých by bylo „*nehumánní*“ mezinárodní ochranu neudělit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2005, č. j. 4 Azs 34/2005 - 60).

[17] Povinností žalovaného je žádost o udělení mezinárodní ochrany posoudit na základě skutečností, které žadatel uvede či které ve správním řízení jinak vyjdou najevo, z hlediska všech zákonných forem mezinárodní ochrany, které se k těmto skutečnostem vztahují (srov. usnesení

pokračování

rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2011, č. j. 5 Azs 6/2010 - 107). Ke stěžovatelkou vytkané vadě správního řízení spočívající v nespolehlivě zjištěném skutkovém stavu lze poznamenat, že „[n]ení povinností žadatele o azyl, aby pronásledování své osoby prokázoval jinými důkazními prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí. Je naopak povinností správního orgánu, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele o azyl vyvracejí či zpochybňují“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 - 57). Správní orgán rozhodující ve věci mezinárodní ochrany musí podle závěrů vyslovených v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 - 74, při osobních pohovorech postupovat tak, aby žadateli o udělení mezinárodní ochrany umožnil předložit v úplnosti důvody své žádosti (§ 23 zákona o azylu). Co se týče kvality a dostatečnosti důkazů opatřovaných správním orgánem v řízení o udělení mezinárodní ochrany, lze odkázat především na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008 - 81. Z něj vyplývá požadavek, aby informace o zemi původu použité ve věci mezinárodní ochrany byly v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné. Právě popsané požadavky v řízení o udělení mezinárodní ochrany žalovaný podle Nejvyššího správního soudu respektoval a pochybení v tomto směru kasační soud nedovodil.

[18] Také k otázkám důkazního břemene v řízení o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud již opakovaně vyjádřil. Např. v rozsudku ze dne 27. 3. 2008, č. j. 4 Azs 103/2007 - 63, uvedl, že: „[j]e nesporné, že pokud by stěžovatel ani nenamítal skutečnosti svědčící o tom, že došlo, nebo že by potenciálně mohlo dojít, k zásahu do jeho lidských práv ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak není třeba se situací v jeho zemi původu do detailu zabývat [...]. V případě, že žadatel o udělení mezinárodní ochrany však uvádí skutečnosti podřaditelné pod taxativní výčet důvodů pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu, pak je třeba žadatelem uváděné skutečnosti konfrontovat se zjištěními týkajícími se politického prostředí v zemi původu žadatele.“ V právní větě rozsudku ze dne 19. 8. 2005, č. j. 4 Azs 467/2004 - 89, také vyslovil, že: „[u]vede-li žadatel o udělení azylu v průběhu správního řízení skutečnosti, jež by mohly nasvědčovat závěru, že opustil zemi původu pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je povinností správního orgánu vést zjišťování skutkového stavu takovým způsobem, aby byly odstraněny nejasnosti o žadatelových skutečných důvodech odchodu ze země původu.“ Nejvyšší správní soud již také uvedl, že odpovědnost za náležité zjištění reálií o zemi původu nese správní orgán (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 7. 2005, č. j. 5 Azs 116/2005 - 58). Toho si byl žalovaný vědom a jak již shora uvedeno, při zjišťování skutkového stavu věci ani z tohoto pohledu nepochybil.

[19] Nejvyšší správní soud již výše vyložil, že námítky směřující k posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany jsou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. nepřijatelné. Přesto pro úplnost dodává, že žalovaný se v napadeném rozhodnutí touto otázkou řádným způsobem zabýval a vypořádal se s ní. Na podkladě informací samotné stěžovatelky, ale rovněž z relevantních zpráv a aktuálních informací z cizineckého informačního systému, které jsou obsahem správního spisu a k nimž se měla stěžovatelka možnost vyjádřit, aniž této možnosti využila, posuzoval, zda jsou na straně stěžovatelky dány důvodné obavy, že by jí hrozilo skutečně nebezpečí vážné újmy dle § 14a odst. 2 zákona o azylu v případě vrácení do země původu. Existenci takového reálného nebezpečí vážné újmy však ve stěžovatelčině případě nedovodil. Městský soud, i s ohledem na obsah žalobních bodů, v nichž stěžovatelka proti závěrům o neudělení doplňkové ochrany nikterak nebrojila, žalovanému přitakal; to nepřezkoumatelnost jeho rozsudku

pro nedostatek důvodů, jak stěžovatelka také namítala, bez dalšího nezakládá (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005 - 130).

[20] Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura kasačního soudu poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky uplatněné v kasační stížnosti. Napadený rozsudek netrpí vadou nepřezkoumatelnosti (pro nesrozumitelnost či nedostatek důvodů), není zde ani jiná vada řízení před městským soudem, která by mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozsudku, městský soud se nedopustil ani judikaturního odklonu či hrubého pochybení při výkladu hmotného práva. Napadený rozsudek tedy zjevně netrpí žádným zásadním pochybením, které by zakládalo přijatelnost kasační stížnosti.

VI.

[21] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud nedovodil, že kasační stížnost přesahuje podstatně vlastní zájmy stěžovatelky, a proto ji jako nepřijatelnou podle § 104a odst. 1 s. ř. s. odmítl.

[22] O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 18. července 2019

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu